

УДК 351.851:378:005.941:061.1:796.011

Ю.Б. Наконечний

аспірант

Національна академія державного управління при Президентові України

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ КАРПАТСЬКОГО ЄВРОРЕГІОНУ: СУЧАСНІ ЗМІНИ, ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ

У статті розглянуто основні проблеми державної політики розвитку фізичної культури молоді, якості знань про забезпечення здоров'я студентів, характерних як для України, так і для країн Карпатського Євро регіону. Наголошено на потребі у зміні політики державного розвитку фізичної культури через систему освіти студентів, спрямовану на створення умов щодо збереження та зміцнення власного здоров'я і формування необхідних знань.

Ключові слова: державна політика, державне регулювання системи освіти, розвиток фізичної культури, профілактика здоров'я студентів.

I. Вступ

На початку XXI ст. у світі зростає зацікавлення розвитком фізичної культури та спорту як суспільного, економічного й політичного явища. Стосується це всіх аспектів розвитку фізичної культури. Станом на 2004 р. близько 20% мешканців Європи були членами спортивних клубів, переважно фітнес-клубів. Згідно з дослідженнями, 38% мешканців Європейського Союзу підтверджували свою фізичну активність протягом останнього тижня, що, порівняно з даними досліджень 2003 р., показало приріст на 5% [9]. Такі тенденції спостерігаються і сьогодні. Незважаючи на це, найбільш поширеними хворобами цивілізації, які виявилися основною причиною смерті населення країн Європи, є серцево-судинні захворювання. Як показують дослідження, значний прогрес у профілактиці здоров'я може бути досягнутий шляхом зосередження на факторах ризику цих захворювань [23; 24]. Це зумовлено щоразу більшими викликами в ЄС, як, наприклад, демографічні зміни, пов'язані зі здоров'ям суспільства, які потребують нового стратегічного підходу в політиці регулювання розвитку фізичної культури населення. Здоров'я суспільства в цілому з огляду на екологічні та соціальні умови сучасного способу життя і компенсації їх негативних наслідків стає важливою темою для обговорення та прийняття ефективних рішень на рівні профільних комітетів, консультативних органів громадських організацій у країнах Європейського Союзу та набуває міжнародного значення [21].

Освітня політика ЄС щодо розвитку фізичної культури загалом сьогодні надзвичайно актуальна. Вона базується на конкретних рекомендаціях пропаганди необхідності зміцнення здоров'я протягом усього життя, запобігання проблемам зі здоров'ям та інвалідності з раннього дитинства, а також профілактикою негативних

соціальних, економічних та екологічних факторів. Ці фактори також виявляються в Україні, зокрема:

1. Безперервне зниження кількості населення. З моменту здобуття незалежності України з 1991 р. загальний коефіцієнт смертності продовжує непинно зростати. За 2011 р. кількість українських громадян через депопуляцію скоротилась більше ніж на 700 тис. осіб, 10% з яких не дожили до 35 років.

2. За показником тривалості життя Україна посідає 120-те місце серед держав – членів ООН, у тому числі серед сусідніх держав, які межують з Україною, де гірша ситуація спостерігається тільки в Росії.

3. На сьогодні незадовільний стан відображають показники здоров'я населення: українці в середньому живуть до 68 років, що на 10–12 років менше, ніж середня тривалість життя європейців, рівень дитячої смертності вищий в 2,5 рази від "старих" країн ЄС, а рівень передчасної смертності в 3 рази вищий від країн ЄС [6; 22].

Зокрема, в Польщі в першій половині 2011 р. Центральне статистичне бюро повідомило, що вперше за шість років спостерігався негативний природний приріст населення. В Україні основною причиною низької середньої тривалості життя є те, що більшість випадків смерті не визначається старінням. Також цьому не сприяє демографічна криза в Україні, яка зумовлюється зменшенням кількості населення з 52,2 млн у 1992 р. до 45,6 млн на 01.01.2012 р. [5]. Відповідно, ці дані опосередковано можна трактувати як показники оцінювання результативності державного регулювання у сфері фізичної культури як основної складової в забезпеченні здоров'я населення України. З цих показників також випливає необхідність здійснення невідкладних, покрокових, довготривалих заходів, які б делегували теперішні функції державного управління розвитку фізичної культури на рівень громадських організацій та від-

повідний рівень адміністративних функцій ВНЗ, використовуючи перехід від функцій державного управління до сучасних – державного регулювання.

Аналіз ролі в Україні державного регулювання розвитку фізичної культури вказує на зменшення питомої ваги державного управління порівняно з країнами Карпатського Євросоюзу. Це, в підсумку з критичним аналізом попередньої системи управління фізичною культурою, призводить до того, що система управління не в змозі виконати свою соціальну місію. На зміну надмірному управлінню (бюрократичному централізму) прийшла практично повна відсутність управління сферою фізичної культури. Огляд системи державного регулювання в досліджуваних країнах дає можливість зробити висновок, що державне регулювання розвитку фізичної культури є більш сильним, структурованішим та зрозумілішим, ніж в Україні. Хоч воно і тяжіє до децентралізації, але зберігає деякі ознаки централізації, зокрема у фінансовій сфері.

Одними з найважливіших показників оцінювання результативності у сфері розвитку фізичної культури молоді є статистичні показники захворюваності та смертності, котрі безпосередньо мають стосунок до розвитку фізичної культури. Зокрема, це показники серцево-судинних захворювань, що залишаються основною причиною смерті в Польщі та Україні. Так, в Україні в період з 1995 до 2005 р. смертність тільки від ішемічної хвороби серця зросла на 13% для чоловіків і 12% – для жінок. За даними Європейського регіонального відділення Всесвітньої організації охорони здоров'я, середній рівень смертності від серцево-судинних захворювань у Польщі приблизно у 2,5 рази вищий від середнього показника у країнах ЄС. На початку 1990-х рр. ця тенденція була тимчасово зупинена в Польщі. Тим не менше, на сьогодні рівні смертності через серцево-судинні захворювання в Польщі та Україні є найвищими в Європі [20].

Ми погоджуємось з думкою деяких дослідників управлінсько-організаційних основ діяльності галузі розвитку фізичної культури [1–4; 7; 8], які вимагають першочергового вирішення питань, пов'язаних з переосмисленням ролі та завдань державного регулювання розвитку фізичної культури молоді, підвищенням ефективності державного регулювання та взаємодії громадських організацій з державними установами.

До невіршених частин загальної проблеми, яким присвячена стаття, належить питання формування позитивного ставлення молоді в Україні до розвитку фізичної культури шляхом вивчення передового досвіду організації державного управління в цій сфері вибраних країн Карпатського Євросоюзу; дослідження ролі та місця державного регулювання в загальній європейській проблематиці підвищення та зміц-

нення здоров'я населення, зокрема молоді; відсутність міждержавних програм в Україні з розвитку фізичної культури, до яких через Інтернет мала б доступ молодь як з України, так і з країн Карпатського Євросоюзу.

II. Постановка завдання

Для нас важливо зрозуміти, ідентифікувати, пояснити та порівняти зміни, які відбуваються сьогодні в системах державного регулювання розвитку фізичної культури студентів у вибраних країнах Східної Європи, а саме країнах Карпатського Євросоюзу, під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Наші пошуки мають три напрями досліджень:

- вивчення наслідків процесів глобалізації та європейської інтеграції у сфері державного регулювання розвитку фізичної культури молоді. Для нас важливо проаналізувати політику державного регулювання та результати і наслідки її впровадження в країнах Карпатського Євросоюзу. Істотним аспектом цих міркувань є поява міжнародної політики щодо розвитку фізичної культури молоді та аналіз впливу цієї політики, міжнародних структур і різноманітних чинників на зміни в національних освітніх системах управління;
- аналіз національної політики взаємодії між органами державної влади та громадськими ініціативами у сфері розвитку фізичної культури молоді, оцінювання впливу різноманітних суспільно-політичних систем у вибраних країнах на національні системи регулювання розвитку фізичної культури молоді;
- аналіз проблеми формування та реалізації державної політики розвитку фізичної культури молоді на прикладі студентів; розробка показників результативності державного регулювання у сфері розвитку фізичної культури студентів.

Мета статті – на основі фактологічних даних, що характеризують сучасний стан здоров'я молоді країн Карпатського Євросоюзу, проаналізувати та оцінити результативність впровадження відповідної державної політики розвитку фізичної культури студентів через систему вищої освіти.

III. Результати

Наявність поганої взаємодії та чіткого розмежування повноважень державних органів влади у сфері розвитку фізичної культури, відсутність зрозумілої та чіткої програми дій щодо впровадження державної політики з її розвитку потребує вивчення досвіду Європейських країн, які пройшли етапи адаптації свого законодавства та державних структур на всіх рівнях до та під час вступу в ЄС. Найкращими для вивчення, на нашу думку, є країни Карпатського Євросоюзу (Польща, Словаччина, Угорщина та Румунія), які пройшли всі етапи адаптації до норм ЄС та на сьогодні є повноцінними членами ЄС. Огляд деяких проектів у сфері розви-

тку фізичної культури Карпатського Єврорегіону буде особливо цінним, зважаючи на обмеження та відсутність фінансування подібних напрямів дослідження в Україні. Серед проектів, які підтримуються країнами ЄС, мають освітню складову в питаннях розвитку фізичної культури, спрямовані на зниження захворюваності та реалізуються в рамках Карпатського Єврорегіону, заслуговують на увагу соціально-інтервенційні проекти. Важливим елементом цих проектів є освітня профілактика запобігання негативним моделям поведінки, яка сприяє зменшенню ризику захворювання та вміщує відповідні рекомендації з покращення розвитку фізичної культури відповідним державним органам. Одним з важливих елементів таких проектів є рання профілактика, спрямована на закріплення правильних моделей здорового способу життя та профілактики поширення негативних моделей поведінки. Кінцевою метою таких досліджень є зниження частоти захворювань через зменшення різноманітних ризиків. Роль органів державного регулювання на національних рівнях полягає в розумінні та сприянні профілактичним заходам, котрі відіграють важливу роль у процесі, при якому молодь навчається піклуватись про своє здоров'я та одночасно – про здоров'я інших людей.

Серед багатьох різноманітних наукових проектів, спрямованих на розвиток фізичної активності шляхом зниження кількості виникнення серцево-судинних захворювань, ми виділили міжнародний проект у Карпатському Єврорегіоні, який запропонували дослідники з Університету м. Жешів, Державного вищого професійно-технічного училища в м. Кросно (Польща) у співпраці з провідними співробітниками Університету м. Прешів (Словаччина), Львівського державного університету фізичної культури (Україна) та Університету м. Орадя (Румунія) [10]. Підсумком цих досліджень стало створення інтерактивної веб-платформи www.studentfit.eu.

Реалізація цих заходів стала можлива завдяки розумінню та появі міжнародної політики щодо розвитку фізичної культури молоді, яка впроваджується через відповідні соціальні програми ЄС (Європейського фонду регіонального розвитку та транскордонного співробітництва Польща – Словаччина). Ці заходи отримали фінансову підтримку з боку ЄС у рамках соціальних проектів: “Активність на все життя – польсько-словацька платформа фізичної культури та зміцнення здоров'я студентів” (PL-SK/KAR/IPP/II/49); “Велика Гра – польсько-словацький обмін досвідом у студентській сфері спорту та пропаганди фізичної активності” (PL-SK/KAR/IPP/II/66). Сьогодні міжнародною групою, до якої входить автор, на 2012–2014 рр. у рамках Транскордонного співробітництва ЄС-UA-BL (Європейський Союз, Україна, Білорусь) підготовлено проект з розвитку фізичної культури у сфері соціального здоров'я, спрямований на просвітницьку діяль-

ність студентів під назвою “Пропаганда здорового способу життя на території польсько-українського транскордонного співробітництва на основі сучасних інформаційних та комунікаційних технологій”.

Велика частина роботи, проведеної в рамках проекту “Активність на все життя – польсько-словацька платформа фізичної культури і зміцнення здоров'я студентів”, та грантів Університету м. Жешова (Польща) DN/GrU/WF/1/2011 і DN/GrU/WF/2/2011 ґрунтувалась на аналізі досліджень 649 студентів зі Словаччини, 502 – з України, 353 – з Румунії і 3353 – з Польщі. Ці проекти досліджували знання молоді про здоровий спосіб життя та фізичну витривалість серед студентів у 2010 р. у Польщі та Словаччині (2362 жінки і 1640 чоловіків). У результаті 40,7% жінок та 18,1% чоловіків отримали достатню або недостатню оцінку. Ці та інші міжнародні наукові дослідження, спрямовані на розвиток фізичної культури, в підсумку однозначно показують, що результати тестів у людей з недостатніми даними витривалості та низьким рівнем знань про здоровий спосіб життя є прогнозованими чинниками розвитку захворювань у майбутньому та надають відповідні знання для подальших змін у державній політиці на національному та регіональному рівнях [11].

Отже, на основі цих даних можна констатувати, що, виділяючи із загального результату достатню або недостатню негативну оцінку в подібних проектах та порівнюючи її з відповідними даними по досліджуваних країнах, ми отримуємо деякі показники оцінки результативності державного регулювання розвитку фізичної культури молоді. Вважаємо, що ці показники свідчать про “здоров'я” самої системи надання послуг, пов'язаних з навчанням студентів здорового способу життя, та про результативність державного регулювання розвитку фізичної культури студентської молоді, а також про ефективність упровадження відповідної державної політики в цій сфері загалом.

Отримані результати рівнів фізичної активності студентів, які вимірювались згідно з анкетними даними (міжнародний стандарт MILTPAQ – Minnesota Leisure Time Physical Activity Questionnaire, або так званий тест Мінесота – анкета про наявність шкідливих звичок, заняття у вільний час та розвиток фізичної активності студента за останні шість місяців), підтверджують тенденцію до зниження рівня фізичної активності молоді країн ЄС під час дозвілля. Шокуючим можна назвати той факт, що серед студентів університетів, де проводились дослідження, кожна друга студентка і кожен третій студент не перевищують свій рівень активності на 2000 ккал на тиждень, а домінуючі фізичні навантаження належать до “легких навантажень”, які надалі, після закінчення навчання, мають тенденцію до зменшення. Досить цікавим фактом є те, що фізична активність студентів-

медиків була найнижчою серед молоді в кожній з досліджуваних країн [12; 13].

Фізична культура студентів у польських та українських вищих школах останніми роками зазнає постійних змін. Така ситуація зумовлена, з одного боку, змінами законодавства, з іншого – впливом ринкової економіки та розширенням самоврядування університетів. Проте, в період навчання студентів закріплюються та формуються основні знання, пов'язані зі сферою фізичної культури. Отже, тут і потрібно закладати потреби й навички розвитку фізичної культури (отримані на більш ранніх стадіях освіти). Активна молодь вважає себе не об'єктом фізичної культури, а, як вони самі стверджують, повноцінним суб'єктом дії фізичної культури. Розвиток цієї дефініції в молодіжному середовищі необхідний як основна складова розуміння важливості розвитку фізичної культури в молодіжному житті та вжиття відповідних заходів для розвитку національних систем державного регулювання цієї сфери.

Як наслідок реалізації політики формування відповідної свідомості студентів та на основі опитування студентів у Польщі та Україні ми зауважили, що уроки фізичної активності не завжди відповідають очікуванням студентів.

Існуючі системи фізичної культури в польських та українських університетах є консервативними та базуються на морально застарілих нормативних документах. Серед очевидних проблем ми виділяємо такі: 1) заняття проводяться у формі участі в аудиторії, а не на спортивному майданчику; 2) викладачі не знають про мету занять. Використовується термін “мета – фізичне виховання”, тоді як метою занять повинно бути примноження здоров'я.

Незважаючи на загальні тенденції щодо децентралізації управління та надання автономії ВНЗ, у більшості Європейських країн державне регулювання сфери фізичної культури достатньо регламентоване, націлене на кінцевий результат – виховання здорового громадянина. Фізичне виховання студентів, як невід'ємна складова розвитку фізичної культури, має бути доповненням до мети навчального закладу – підготовки конкурентного у професійному житті спеціаліста для студента після закінчення ВНЗ не тільки переслідувати свої власні професійні амбіції, щоб отримання задовільної і прибуткової роботи. Основною частиною цього завдання є забезпечення доброго здоров'я та відповідних знань. Розвиток автономності вищих шкіл призводить до самостійного прийняття рішення про кількість та напрями дисциплін, програм навчання. Отже, вони також приймають рішення про форму навчання, кількість і терміни занять фізичною культурою.

Однак треба пам'ятати, що підвищення рівня розвитку фізичної активності молоді лежить, переважно, в компетенції кількох секторів державного регулювання, більшість з яких належать до освіти, спорту та охорони здоров'я.

Слід зауважити, що кінцевий результат, а саме – підвищення віку та якості життя – спостерігається саме в тих країнах, де наявна постійна міжсекторальна взаємодія на національному рівні в цій проблематиці.

Під час досліджень ми зауважили, що в період сучасної економічної кризи всі Європейські країни відчутно зменшують фінансове навантаження на розвиток соціальної складової, зокрема і на розвиток фізичної культури. Тому, на нашу думку, вітчизняним державним установам важливо розвивати та підтримувати проекти, спрямовані на дослідження сучасного стану та розвитку фізичної культури. Завдяки використанню Інтернету виникли сприятливі умови для нагромадження та опрацювання будь-яких даних і використання їх з будь-якого місця дослідниками, до того ж, – ці дані можуть використовувати самі учасники досліджень, що має важливе значення для розвитку їхньої самооцінки та самоосвіти. Існуюча система державного регулювання розвитку фізичної культури в Україні не передбачає розвитку та делегування на адміністративний рівень ВНЗ повноважень щодо зміни навчального процесу у сфері фізичної культури студентів. Насправді ще потрібно вивчати, де наявна проблема нерозуміння: на рівні державного регулювання, чи на адміністративному рівні ВНЗ? Усім зацікавленим сторонам потрібно врахувати, що у більшості випадків час навчання у ВНЗ є останньою можливістю, де можна здобути відповідну освіту, спрямовану на розвиток, підтримку та самоконтроль з розвитку фізичної активності з метою профілактики захворювань у майбутньому. Важливо підтримувати на державному рівні проекти, суть яких полягає у виявленні негативних факторів – майбутніх призвідників хвороб, таких як: низький рівень активності та фізичного навантаження, ірраціональне харчування, надмірна вага й ожиріння, куріння, та обов'язковому включенні організаційних заходів, пов'язаних з отриманням знань з основ здорового способу життя молоді. Одним з небагатьох прикладів позитивних досліджень в Інтернеті є вебплатформа www.studentfit.eu. На думку дослідників, дані проекту можуть бути використані для демонстрації впливу фізичної активності цільових груп, стилю життя, для оцінювання здоров'я студентів. Важливо, що ці дослідження можуть бути вагомим аргументом у дискусіях з керівниками ВНЗ, які беруть участь у відповідних дослідженнях, місцевою владою та відповідними міністерствами, що відповідають за реалізацією політики регулювання розвитку фізичної культури на національних рівнях в країнах ЄС та в Україні. Також це може вплинути на формування проактивної політики з розвитку фізичного виховання у ВНЗ. Безсумнівно, ці міжнародні дослідження молоді дають цікавий порівняльний матеріал для оцінювання показників результативності державного регулювання у країнах Карпатського Євروهону.

У програмах ЄС, які стосуються питань розвитку фізичної культури, пов'язаних з громадським сектором охорони здоров'я, стверджується, що слід реалізовувати програми, спрямовані на підвищення рівня фізичної активності в профілактичних цілях. На рівні суспільства повинні розширюватися заходи в напрямі до зміни норм у бік збільшення фізичної активності та соціальної підтримки для здійснення заходів, що є корисними для здоров'я. Важливо використовувати досвід ЄС у цьому питанні та включати на всіх рівнях відповідні стандарти з розвитку фізичної культури, які можуть бути визначені як описові норми (просування на рівні держави позитивного сприйняття потреби в розвитку фізичної культури), суб'єктивні норми (стимули громадянського заохочення до занять фізичною культурою) й особисті норми (особиста участь у підвищенні фізичної активності та розвитку фізичної культури).

Пропагування на національному рівні розвитку фізичної культури в системі ВНЗ буде відігравати роль стимулювання до подальшого фізичного розвитку особистості та здоров'я. Сучасні країни ставлять перед випускниками, незалежно від країни, високі вимоги з погляду майбутньої фахової підготовки. Як зауважують дослідники, це супроводжується підвищеною нестійкістю до психологічних навантажень, які й повинні бути зрівноважені достатнім фізичним навантаженням [14].

Болонська декларація почала процес суттєвих змін у системах освіти багатьох країн. Цей процес, відомий як Болонський процес, спрямований на створення єдиного загального Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area). На цьому етапі очевидно, що це була унікальна угода, оскільки сьогодні Болонський процес включає 47 країн – учасників з 49 країн, які ратифікували Європейську культурну конвенцію Ради Європи з 1954 р.

Важливо нагадати, що 01.10.2003 р. розпочалися дослідження AEHESIS – одна з програм Erasmus, яка розпочала реалізацію завдання “Об'єднання Європейської вищої школи в спортивній науці” (Aligning a European Higher Education In Sport Science – AEHESIS (www.aehesis.com)).

Зауважимо, що термін “sport”, який використовується в усіх європейських документах, ближчий за змістом до українського терміна “фізична культура”.

На жаль, офіційно Україна не брала участі в цьому дослідженні.

У європейському освітньому просторі сьогодні досить часто згадується концепція обов'язкових занять з фізичної культури, яка матиме добровільний вибір наповненості цих занять у ВНЗ. Але, на наш погляд, це неоднозначно спрацьовує стосовно фізичної культури. Щоб пояснити, наскільки може бути загрозливою ця тенденція, навіть у країнах ЄС, достатньо проаналізувати останній польський Закон “Про

спорт” від 16.10.2010 р., який узгоджувався з Європейським законодавством і в якому немає жодних посилань на обов'язковість занять фізичною культурою [15]. Це однозначно відкриває можливість усунення занять з фізичної культури з польських університетів, що узаконено на рівні держави. Дійсно, в рекомендаціях Білої Книги зі спорту ЄС не згадується про обов'язкові заняття фізичною культурою у ВНЗ. Натомість у п. 2.1 наголошено: *відсутність фізичної активності посилює появу надмірної ваги, ожиріння, а також ряд хронічних захворювань, таких як серцево-судинні захворювання і діабет, які роблять свій внесок у погіршення якості життя, є загрозою для життя людини та тягарем для економіки, навантаженням бюджету охорони здоров'я. Важливе значення має привернення уваги до спорту в період молодості. У п. 2.3 зазначено: цінності, прищеплені за допомогою спорту, це внесок у розвиток знань, це мотивація, навички і готовність до особистих зусиль. Час, проведений на спортивних заходах навчального закладу, створює переваги для здоров'я та освіти, яка завдяки цьому повинна бути розширена [16].* Ці напрями також підтримує Біла Книга Комісії “Стратегія Європи з питань харчування, надмірної ваги та ожиріння”, в якій підкреслено важливість здійснення профілактики для запобігання тенденціям скорочення фізичної активності. Наголошено, що в майбутньому будуть запропоновані заходи, які в обох Офіційних документах ЄС будуть доповнювати один одного [17].

На сьогодні у ВНЗ в Україні на заняттях фізичної культури, як правило, навчання проводиться протягом перших двох років у розмірі 2 або 4 год на тиждень. У Польщі такі заняття проходять у більшості університетів тільки в перший рік 2 год на тиждень. А найбільший польський університет – Варшавський – у 2007 р. прийняв рішення про відмову в наданні кредитів для занять з фізичного виховання для студентів згідно зі стандартами Європейської системи передачі та нагромадження кредитів – ECTS¹. На жаль, ця тенденція поширюється в університетах ЄС. Хоча ми можемо стверджувати, що спостерігається позитивна динаміка серед студентів ЄС до збільшення самостійного заняття фізичною активністю під час навчання у ВНЗ.

IV. Висновки

Отже, рівень розвитку фізичної культури в Україні загалом та молоді зокрема, повністю залежить від державної політики з розвитку фізичної культури, відповідальної за поступальний розвиток галузі. Аналіз державної вітчизняної політики та міжсекторальної взаємодії між органами державної влади та громадських ініціатив у сфері регулювання розвитку фізич-

¹ Параграф 11 п. 3. Наказ № 3 ректора Варшавського університету від 18.01.2007 р. Систему університету надання кредитів відповідно до стандартів ЄС та нагромадження кредитів System – ECTS.

ної культури молоді показує відсутність взаєморозуміння між громадськими організаціями та органами державної влади. Оцінка впливу суспільно-політичних систем у країнах Карпатського Єврорегіону на національні системи регулювання розвитку фізичної культури молоді є високою та залишається стабільною навіть при політичних змінах у цих країнах і націлена на постійний поступальний розвиток фізичної культури суспільства загалом, а особливо молоді. Нами підготовлені висновки на основі досліджень у міжнародному проекті, які можуть бути цікаві країнам Карпатського Єврорегіону, куди також входить і Україна. Що цікаво, країни – члени ЄС з Карпатського Єврорегіону зазнали та зазнають докорінних змін у сфері державної політики розвитку фізичної культури, які, на нашу думку, не завжди корисні. Для України цей досвід буде беззаперечно цікавим як для державних структур, які беруть участь у формуванні політики з розвитку фізичної культури в Україні, так і для відповідних громадських організацій.

Системи державного регулювання розвитку фізичної культури у світі характеризуються великою різноманітністю. Найбільші відмінності, важкі для подолання, знаходяться у сфері свідомості і менталітету викладачів ВНЗ [23], що, напевно, характерно і для України. Погоджуємось, що в майбутньому фізичне виховання студентів буде залежати від політики розвитку ВНЗ, викладачів і самих зацікавлених студентів [19]. Болонський процес, який уже є на завершальному етапі в ЄС, змушує спрямовувати політику у сфері вищої освіти України на підвищення рівня освіти. Тому, очевидно, є необхідність змін в освітній політиці і в рамках фізичного виховання студентів. Слід шукати також і інших шляхів розвитку вітчизняного державного регулювання фізичної культури молоді, в тому числі й у сфері освіти фізичної культури студентів, котра зможе надати необхідну інформацію про здоров'я та закріпить знання, які будуть супроводжувати молодь у подальшому житті.

Список використаної літератури

1. Дутчак М.В. Теоретико-методологічні засади формування системи спорту для всіх в Україні : автореф. дис... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 / М.В. Дутчак ; Національний ун-т фізичного виховання і спорту України. – К., 2009. – 39 с.
2. Куделко В.Е. Організація і технологія управління фізичною культурою та спортом у системі районного територіально-адміністративного утворення : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 / В.Е. Куделко ; Харківська держ. академія фізичної культури. – Х., 2005. – 20 с.
3. Кухтій А.О. Організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні впродовж ХХ століття : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 / А.О. Кухтій ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. – Львів, 2002. – 20 с.
4. Олійник М.О. Теоретичні і методичні основи управління фізичною культурою і спортом в Україні : автореф. дис... канд. наук з фізичного виховання і спорту : спец. 24.00.02 / М.О. Олійник ; Національний ун-т фізичного виховання і спорту України. – К., 2000. – 18 с.
5. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 828-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-%D1%80>.
6. Проект “Популярна економіка: моніторинг реформ” від 30.06.2012 р. № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zadeteu.org.ua/wp-content/uploads/2012/07/Monthly CaseStudy30062012.pdf>.
7. Степанюк С.І. Історико-соціальні аспекти розвитку студентського спортивного руху в Україні : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 / С.І. Степанюк ; Львівський держ. ін-т фізичної культури. – Л., 2003. – 20 с.
8. Шиян О.І. Державна освітня політика України з питань забезпечення здорового способу життя молоді : автореф. дис... д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 “Теорія та історія держ. упр.” / О.І. Шиян ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2012. – 36 с.
9. European Commission, 2004, Special Eurobarometer The citizens of the European Union and Sport Fieldwork October-November 2004 Publication November 2004 Special Eurobarometer 21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_213_report_en.pdf.
10. Zadarko E., Barabasz Z., Junger J. Physical Education and Student's Health Promotion Platform www.studentfit.eu, in: Physical activity and health of the students from Carpathian Euroregion. Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010.
11. Myers J., Prakash M., Froelicher V. et al. “Exercise Capacity and Mortality Among Men Referred for Exercise Testing”. – *New England Journal of Medicine*. – 346(11). – 2002. – С. 793–801.
12. Tlučáková L., Junger J., Zadarko E., Barabasz Z. Pohybová aktivita študentov Prešovskej univerzity w Barabasz Z., Zadarko E. (red); *Aktywność przez całe życie. Zdrowie i sprawność studentów pod kontrolą*, PWSZ, Krosno, 2010. – С. 149–156.
13. Zadarko E., Barabasz Z., Nizioł E. Ocena poziomu aktywności fizycznej studentek wybranych kierunków medycznych na tle badań populacyjnych. *Przegląd Medyczny Uniwers-*

- sytetu Rzeszowskiego i Narodowego Instytutu Leków w Warszawie ^ Rzeszów, 2011, 2. – С. 188–194.
14. Bittner J. Kultura fizyczna jako sfera psychofizycznej aktywności człowieka. – Uniwersytet Łódzki, Łódź, 1995.
 15. USTAWA z dnia 25c zerwca 2010 r. o Sporcie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infor.pl/dziennik-ustaw,rok,2010,nr,1277.poz,857,ustawa-z-dnia-25-czerwca-2010-r-o-sporcie.html>.
 16. Biała Księga na temat Sportu. Komisja Wspólnot Europejskich. Bruksela, 12.07.2007.
 17. Biała Księga Komisji “Strategia dla Europy w sprawie zagadnień zdrowotnych związanych z odżywianiem, nadwagą i otyłością”, COM (2007) 279 z dnia 30.05.2007.
 18. Barabasz Z., Zadarko E. Diagno za stanu i perspektywa zmian w obrębie studenckiej kultury fizycznej [w] Barabasz Z., Zadarko E. (red); Aktywność przez całe życie. Zdrowie i sprawność studentów pod kontrolą, PWSZ Krosno, 2010. – С. 47–76.
 19. Nowakowski A. Drogi i bezdroża studenckiego wychowania fizycznego w Polsce w dobie transformacji ustrojowej [w:] A. Nowakowskiego, S. Zaborniaka (red.), Akademska kultura fizyczna wczoraj i dziś, Rzeszów, 2004. – С. 69–79.
 20. Drygas W., Kwaśniewska M., Szcześniewska D. i wsp. Ocena poziomu aktywności fizycznej dorosłej populacji. – Polski: Wyniki Programu WOBASZ. – Kard Pol, 2005. – 63. – Supl 4. – С. 636–640.
 21. Europejskie wytyczne dotyczące prewencji chorób sercowo-naczyniowych w praktyce klinicznej-wersja skrócona. Kardiologia Polska, 2008; 66:4 (sup. 1).
 22. Krasucki P., Dąbrowska-Bender M., Milewska M. Wskaźniki zdrowia. Gazeta lekarska, (09)2008 www.gazetalekarska.pl.
 23. Pająk A.: Metody prewencji. Zdrojewski T. i wsp. w Podolec P. (red): Podręcznik Polskiego Forum Profilaktyki. – Kraków, 2007. – T. 1. – С. 119–124.
 24. Steven Allender, Peter Scarborough, Viv Peto and Mike Rayner. European cardiovascular disease statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studentfit.eu/download/publikacje/ECDStatistics2008.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2012.

Наконечный Ю.Б. Государственная политика развития физической культуры студентов Карпатского Еврорегиона: современные изменения, факторы влияния и подходы к оцениванию результативности внедрения

В статье рассмотрены главные проблемы государственной политики развития физической культуры молодежи, качества знаний об обеспечении здоровья студентов, характерных как для Украины, так и для стран Карпатского Еврорегиона. Отмечена потребность в изменении политики государственного развития физической культуры через систему образования студентов, направленную на создание условий сохранения и укрепления своего здоровья как и формирование необходимых знаний.

Ключевые слова: государственная политика, государственное регулирование системой образования, развитие физической культуры, профилактика здоровья студентов.

Nakonechny Y. Development of public policy of physical education students Carpathian Euroregion: modern changes, factors of influence and approaches to evaluating the effectiveness of implementation

This article considers the main policy problems of development of physical culture of young people, quality of knowledge about the health of studentsspecific for Ukraine and the Carpathian Euroregion. Emphasized is the need to change the public policy of development of physical culture through the education system of students aimed at creating conditions for the conservation and strengthening of their own health and formation of the necessary knowledge.

Key words: public policy, public administration of the education system, the development of physical culture, preventive health of students.